

ARADI HIRDETŐ.

Szerkeszti 's kiadja Sveszter Ferencz.

49-dik szám. Szombaton December 2-án 1848. 7-ik évi folyam.

Előfizetési jelentés.

Mint hogy lapunk, daczára jelen fölötté viharos és bajos időnek, a' nagytiszteletű közönség szives részvéte által magát számos évek során át is fentartá, és minket kötelességünk teljesítésében még a' várbeli bombázat sem rettenté el; 's miután cselekvésünkre nézve, úgy véljük, minmagunkat miről sem vádolhatjuk, tehát szives részvétre ezután is méltatni reménylünk, és a' nagytiszteletű előfizetőinknek eddigelő tapasztalt pártfogásukért legbensőbb köszönetünket nyilvánítván, a' közelgő évre is szives előfizetésre meghíni bátorkodunk.

Az előfizetési díj fél évre, az az: 1849-ik évi januárhó 1-ső napjától kezdve junishó végeig, helyben házhoz-hordással együtt 1 ft 26 kr., — Uj-Aradra 1 ft 40 kr. — Postán boríték alatt bérmenten küldendő lapokért, az eddig divatozott 2 ft 12 kr. helyett, csak 2 ft pengő pénzben.

Az előfizetési díjak valamint ezen lapra, ugyszinte az „Arader Kundschaftsblatt“-ra elfogadtatnak a' szerkesztőség irdájában, Forray utczában, Wiszkubháza 1-ső emeletében. — Vidékiek hozzájuk legközelebb eső t. postahivataloknál is előfizethetnek.

Hirdetmények beiktatás végett hasonlóan a' szerkesztőség irdájában vétetnek fel. — Iktatási díj 6 nyomtatott sort felül nem muló hirdetményekért 18 kr. és ismétlésnél 12 kr., több sort foglalókat minden hasáb sorért 3 kr., de ismétlésnél csak 2 pkr. vétetik; tehát soráért 2 hétre 5 kr., holott egy, hetenként kétszer megjelenő lapban, sorát 3 krval számítva, 2 hétre 12 pkr. fizetendő, és ez az, mire a' t. cz. közönséget figyelmeztetni kívántuk.

Kiadó Szerkesztőség.

Nevelőnek kerestetik

a' városhoz közel lévő vidékbe egy jó nevelt — magyar és német nyelvet tudó, azonban a' francia nyelvet is beszélő egyén. Utasítást ad a' szerkesztőség.

Oktatási ajánlat.

Fehér varrásban, fehér, fekete, arany- és egyéb hímvarrásokban, horgolásban, és egyéb különféle kézi munkákban, továbbá olvasás, írás és számvetésben oktatás adatik az azelőtti templomost szabadsajtóutczában, a' 2 pisztolyhoz czímtett Novák házában földszint. Bejárás a' keresztutczában.

Ugyan ott egy külön szoba minden időben bérbe adandó.

Sveszter Ferencz

Könyvnyomdája

és azzal kapcsolatban lévő

Papiroskereskedése

(az Istvántéren, Kümmelmann házában) magát szives méltánylatra ajánlja.

Néhány oskolás gyermekek

felvétetnek az új oskola-pálya beérkezével lak és tápzatba egy az oskolához közel lévő tisztes házba. Bővebbet a' szerkesztőségénél.

Hölgy és férfi divatképek,

mozgékonyok és mozdíthatlanok, f. második fél évre kaphatók a' szerkesztőségénél.

28 font szép fonott lószőr

eladó; miről bővebbet a' szerkesztőségénél.

5 akó 1847. évi magyaráthi bor,
vas abrincos hordóval együtt, eladó. Értekezhetni a' szerkesztőségi irdában.

Egy lakás kerestetik

4 vagy 5 szobával, konyha, éléskamara, és istálóval az ágyuzás veszélyétől egy kevéssé ment helyen. Értekezhetni Jenkó Károly urral, álladalmi urodalom számtartójával.

Bérleti jelentés.

Hübner Ferdinand halála után maradt 3 marosvizi malom, u. m. kettő a' csálai erdő-

ben, és egy az aradi határban, bérbe adandó.

Az özvegy kérésére

L á z á r L á z á r.

H e l y b e l i.

A t. megyei hatóság ülését Aradon ismét elfoglala, miután Lippa mezővárosa elvesztével és csapatainknak Uj-Aradról történt visszavonulással hirtelen fenyegető veszély nem valósult, minthogy Uj-Arad tudomás szerint még nov. 16-án elfoglaltatott, Lippa pedig az ellenséges csoportoktól, miután azok a lakosokon hír szerint 25,000 pftot hadi költség fejében megvettek, odahagyatott, melly helynek ujalagos elfoglalására honvédeink Mariássy alezredes vezénylete alatt nov. 26-kán éjjel 27-re kelve kiindultak, hol azok megérkezvén, több bebizonyult lázítókat befogtak, és, a mint hallik, 4 házukat lerombolták azon lakosoknak, kik nov. 13-án történt visszavonulás alkalmával honvédeinkre házaikból löttek; azon felül elfoglaltak 50 mázsa sót, mellyet a Schvarzenberg-uhlánok Lippán volt jelenlétükkor 1 pftával eladtak; miután azok visszafordultak, és már nov. 28-án Aradon voltak. Lippa tehát magára van hagyatva!

Nov. 25-én este az alsó táborból, nevezetesen Futakról 900 Székely érkezett segélyünkre, kik nagyobb részint a belvárosban magánosoknál lehetó legjobban szállásoltattak el. — Hogy ezen beszállásosok jelen mostoha időkben kivált azokra nézve, kik napról napra tengődnek, nem épen a kellemetességek közé számíthatók, tagadhatlan; — hogy pedig épen a tengődők és legkisebb gúnyhóval sem bírók szakadatlanul szállásolásokkal terheltessenek, és ellenben bizonyos, két emeletes ház birtokosa vagy birtokosnéja a beszállásosok alól magát minden módon kiszabadítsa, és az által a teher a legközelebbi szomszédokra tolatik, ez bizonyára nem méltányos bánás, s kötelességében állna a beszállásosó biztosnak illy szerénytelen házigazdákat az illető hatóságnál bejelenteni, hogy ilyenféle rossz szokás által a szegényebb sorsú néposztály kedélye ne ingereltessen, mert efféle cselekvések minden méltányosan gondolkozót bosszonthatnak. Egenhofer biztos úr tehát e baj orvoslására illően felszólíttatik, mert a beszállásolás tekintetében masfelől is keserű panaszok emeltetnek!

Kedden, nov. 28-án délelőtt ágyudörgést hallánk, s az mondatott, hogy a várból munkásainkra sánczok és ágyutelepek készítésekor 20 s néhány ember löttek, de legkevesebé sem sértettek meg, mire tüzeink is bomba-kazánokból kísérletül 5 lövést tettek, mellyek egyike a vársánczain az ágyuk előtt felállított gyapju és homokkal megtöltött zsakokat szétszórta, az utolsó lövés pedig a bombát a vár közepére vivén, ott nyilván tekintélyt gerjesztett.

Nálunk a drágaság mind inkább növekedik, mert minden cikket minden alapos ok nélkül tetés szerint fölvernek, melly tekintetben ha a rendőrség komolyan föl nem lép, még legrosszabb következtetéseket vonhat maga után!

Huzamos idő óta a városon kívül tartatni szokott hetivásárok most már igen sűrűen látogattatnak meg, és majdnem országos vásárokhoz hasonlók. Gabona is elégséges mennyiségben hordatik be, melly okra nézve jövőre a gabona árát ismét közleni vagyunk képesek.

V e g y l e t.

—°. Ó felsége Olmützből, eddigi tartózkodási helyéből eltávozott, és Olmütz s Prága közt fekvő Józefstadtb a letelepedett.

—°. Az orsz. rendőrség rendelé, hogy ezen-tül magyarhon többi városaiban is rendőri hivatalok felállíttassanak, és hogy ott ugyanazon kemény utlevéli rend uralkodjon, mint a fővárosban.

—°. Budapest. A helybéli rendőrség ismét annak nyomára akadt, hogy itt sok ausztriai 100, 50 és 5 ftos hamis bankjegy forog. (Ung.)

—°. Rendelet. Minekutána itt benn az országban a sorgyalog és lovasezredek a honvéd zászlóalljakkal egyenlő lábra állíttattak, s ugyanazon egy szín alatt, ugyanazon egy haza szent érdekében hordozzák a fegyvert, azért a sereztől engedelm nélküli átlépés megtiltatott, s mégis történnek itt s ott esetek, hogy az illy tilalom elleni átlépőket az ujonczosási bizottmányok elfogadják.

Ismételve a tilalmat, figyelmeztetik mindenki, hogy ha valaki a nemzeties zászlóallját ha bár azon ürügy alatt is elhagyja, hogy más ezrednél, vagy zászlóalljánál veend szolgálatot, vagy ha minden engedelem nélkül az országban szertebarangol: a XIII. törvényezikk értelmében mint szökevény fog büntettetni. Ezen rendelet a hadakuak többször ismételve nyilvánosan tudtára adassék, és az ujonczosási bizottmányoknak is tudomásul szolgálgjon. Budapesten, nov. 19-én 1848. Az országos honvédelmi bizottmány.

—°. Kis-Becskek, közel Temesvárhoz, még mult november havában bevétellett; pedig az ellenség jó erővel volt; nevezetesen 2 ágyu, 150 dzsidás, 200 végvidéki és 3000-re menő népfelkelésből állott; ágyuzásunkat néhányszor, egyes tüzelésünket pedig nem is viszonzva, csufosan a várba megszőkött; ha nekik a jó út nem kedvez, s seregünket a barricádok és járhatlan utak nem hátráltatják, meg lettek volna semmisítve, mert a sereg égett a harcztágytól. Foglyaink vannak, halott is, fegyver is találtatott.

—°. Bogsabánya, nov. 15-én. A hadügyministerhez jött tudósítás. Ma dicső napot élünk. Hazánknak Krassónegyét talán megtartottuk 320 főből álló csapattal, u. m. oraviczai mozgó

század, a l
véd egy rés
Appel gener
zenyletével,
len, — ego
felé a' torla
végekép meg
nem tudom
erdélyi honv
szor hitt fe
hogy ha me
muvá egeti,
tat. Két els
a' harmadik
csépp vértük
Bogsan fekv
erő egész n
egyszerre tá
őrnagy eszé
ügyessége ál
csénkre 4 á
mindjárt elei
tak. Az ego
lugosi nenzé
torlasznál ál
egyen mint c
tány Fejér, í
kitüntettek n
sen harcztála

—°. N.
kovics kir. b
mozgó csapa
egész Szentá
re fekszik T
verte a' dzsid
2 honvéd ese
dzsidások res
A' f. hó
kivívott győz
jelentve volt,
vesztett, s a
ban lelték h
időre azon g

—°. M
fővárosa elle
megrohantato
Kossuth-husz
szétverettek.

—°. K
épen olly gy
viselte magát
Ujvárnál Urb

—°. K
ményt kell
katonaság el
ritőbb, mint
nem egy de
volt erőt ke
veszteni el

század, a' lugosi mozgó csapat és az erdélyi honvéd egy részeivel, 4 század végvidéki katona ellen. Appel generalis és Gerlics alezredes személyes vezényletével, 4 ágyu és 2-3000-nyi néptömeg ellen. — egész nap folytonosan vívtunk, míg este felé a' torlaszokoni kirohanás által az ellenséget végkép megszalasztottuk. Veszteségünk számát még nem tudom. Halottaink között van Bónis János erdélyi honvéd hadnagy is. Appel generalis háromszor hitt feladásra, és pedig harmadszor úgy, hogy ha meg nem adjuk magunkat, a' várost hamuvá égeti, minket pedig egytől—egyig legyilkol-tat. Két első felhívására nem válaszoltunk, csak a' harmadikra azt: hogy készek vagyunk utolsó csepp vérünkig magunkat védeni. — A' ki ismeri Bogsán fekvését, nem fogja hinni, hogy oly kis erő egész nap tarthatta magát, — három részből egyszerre támadtunk meg, — és csak Asboth őrnagy eszélyessége és már több ízben tanúsított ügyessége által lettünk e' nap hősei; úgy szerencsénkre 4 ágyu és derek tüzeink voltak, kik mindjárt eleinte két ellenséges ágyut demontiroz-tak. Az egész csapat hősiessen viselte magát. A' lugosi nemzetőrség, melly Oláh-Bogsán felül épült torlasznál állott, nem jött a' tűzbe; közülök 17 egyén mint csatárok, jól viselték magukat. Kapitány Fejér, főhadnagy Szivos és Somlay különösen kitüntették magukat. Az erdélyi honvédek hősie-sen harcoltak. (P. Hirl.)

—* N.-Beeskerekéről, nov. 20-ról Vukovics kir. biztos jelenti: Nagy Sándor alezredes mozgó csapata hasznosan működik, tegnapelőtt egész Szentandrásig, melly helység $\frac{1}{2}$ mérföldnyire fekszik Temesvártól, nyomult elő, 's onnan kiverte a' dzsidásokat, melly alkalommal részünkről 2 honvéd esett el, 's 1 nemzetőr sebet kapott, a' dzsidások részéről 1 tiszt agyonlövetett.

A' f. hó 9-én Lagerndorfnál Damianics által kivívott győzelem sokkal nagyobb, mint első híre jelentve volt, az ellenség halottakban 670 embert vesztett, 's azon kívül sokan még a' Karas folyó-ban lelték halálukat. Azon vidék bátorsága egy időre azon győzelem által biztosítva van. (P. H.)

—* Maros-Vásárhely. A' székelyföld fővárosa ellenség kezében van. Vasárnap, nov. 5-én megrohantattott, bombáztatott és bevétetett. A' Kossuth-huszárok Radnóton is megrohantattván, szétverettek.

—* Kolozsvár, nov. 15-én. Thorda is épen olly gyalázatosan, sőt még gyalázatosabban viselte magát, mint Enyed. — Tegnapelőtt Számos-Ujvárnál Urbántól Baldacci is megveretett. (P. Z.)

—* Kolozsvár. Ismét egy szomorú eseményt kell közlenünk, Kolozsvárt az ellenséges katonaság elfoglalta! Ezen esemény annál szomorúbb, minthogy e' várost nem gyengeségből, hanem egy derek vezér hiánya miatt, ki a' jelen volt erőt kellően használni és vezetni tudta volna, vesztünk el. Nehány hasas polgárokon kívül, a'

város valamennyi lakosai a' legnagyobb lelkesedéstől valának a' magyar ügyért áthatva, és erősen eltökélve, a' várost utolsó csepp vérig ótalmazni. Hasonló jó lelkesedés ihleté a' katonaságot is, és mégis elveszett a' város; mert senkisésem találkoztott, ki elég erélyességgel birt volna, hogy a' mozgalmak élére álljon. A' nép eleinte zajongott, aztán elcsüggedt, míg végre egészen visszavonult. Vay, a' kelyett a' mint közönségesen tőle vártott, hogy kardot kötött volna, visszahúzódott, és így a' kedvező pillanatot elszalasztá. Baldacci közönségesen hazaáruolónak tartatik. Ő a' csapatokat itt személyesen megvizsgálá, mire haditanácsot tartott, és a' város feladása határozottatott. Hadiseregünk Feketető felé vonult vissza. Minthogy a' város kardcsapás nélkül vétetett be, így tehát veszteségünk sem volt. (Ung.)

—* M. Vásárhely. A' város, mellyet az idevaló hatóság az ellenes katonaságnak gyávan átadott, ismét mieink kezében van. A' honvédek, kik a' városi hatóság magaviselete miatt a' várost elhagyák, egyesülvén a' székelyekkel, a' várost nov. 7-én megtámadák, 's elfoglalván az ágyukat, az ellenséget szétverték, úgy hogy Gedeon tábornagnak nagy veszteséggel kellett megfutamodnia.

—* Hunyad. Az itt összegyűlt oláh csapatok a' nagyváradi és kolozsvári nemzetőröktől megverettek, és ágyuik is elvétettek.

—* Feketető vidékén számos oláhság a' magyarok részére állott, és hogy megismertessenek, hosszú hajukat levágták. (Ung.)

—* Temesvárott a' nem rég lefegyvert nemzetőröknek fegyvereik ismét visszaadattak, miután a' feketesárgára a' hűség esküjét előbb letették, minek folytában a' város és külvárosok közti közlekedés ismét helyreállott. — E' napokban a' temesvári várőrség nagy része Versecz felé 20 ágyuvál kiindult, hol vérengző csata volt, mellynek eredménye azonban hiteles kútfőből még nem tudatik. — Az a' híre, hogy a' Schwarzenberg-dzsidások közül többen Temesmegye helységeiben egészen alattomhan szétosztattak, nevezetesen Fónlakon — melly Uj-Aradhoz fél állomásnyira esik — továbbá Varjason, Perjámoson stb., kik hivatásukhoz képest az együgyü falusi népet ellentő mozgalomokra előkészítik és szükség esetére kirohannak. Tehát őrizkedjünk! —

—* A' felső táborban eddig semmi lényeges elő nem adódott, kivéven hogy az elárkolások mindenütt igen gyorsan megtétetnek, hogy az ausztriai határszéle tanyázó ellenséget netaláni berohanásakor méltán fogadhassák.

—* A' seregek lelkesedése bécsben, úgy látszik, nem a' legjobbik. Windischgrätz kénytelen volt a' német ezredeket lefegyverezni. A' hűledezés mind inkább növekedik.

—* A' bécsi nemzetország főparancsnoka, Messenhauzer, nov. 16-án, reggeli 9 órakor bécsben a' Stadtgrabenben agyonlövetett. (És mégis hazaárulónak tartott?!) (P. Ztg.)

—* Windischgrätz által behozott haditörvény által ismét egy orosz ítélet hozatott. Perényi báróné, született Pascalati, a' népuralmi első nőegylet elnöknéje, ügyekezetei miatt három évi fegyházi büntetésre ítéltetett. (W. Ung.)

—* Legujabb. Lipsén Blum Robert meggyilkolása lázas ingerültséget idézett elő. Az ausztriai követ háza ostromoltatott, és a' kétféjű sas leszaggattatván, egy lámpa karóra akasztatott fel.

—* János helytartót, mint hallani, a' frankfurtiak letartóztaták Windischgrätz helyébe, kit a' népek törvénye ellen megöletett Blum Robert-ért feleletre vonni akarnak.

—* Lipsén a' népuralmi egylet részéről Windischgrätz fejére 4000 darab arany téteztett ki, és pedig engesztelésül a' gyalázatosan meggyilkolt Blum Robert szabadság bajnokának. (U.)

—* Bécs, nov. 15-én. A' szegényebb néposztály insége nő, a' szegények száma szaporodik, minden élelmiszer drágul; egy kilencz latos derce kinyér ára 1 kr. p., egy font marhahúsé 12. Oka mivel sehonnan nem hoznak; 's a' községi tanácsnak nincs módjában segíteni a' szükségén. Gabna sehol sincs készletben elég, 's a' mi van, azt vásárra kényszerítve vitetni, hasztalan. Ehhez járul még a' katonatartás és raktárak megtöltése; a' városok szükség-szenvedését mi hamar érzeni fogják a' vidékiek is. (P. Hirl.)

—* Prágában véres fölkelés támadt. A' katonaság a' városból kiűzetett. A' nép az eltűnt nádorunk ifjabb testvérét ostorul letartóztatá. Végre kinyilik a' czehek szemé.

—* Koss. Hirlapjában olvassuk: Magyarországon róm. kath. püspökei, mint a' közönség előtt tudva van, egy föliratot készítettek V. Ferdinandhoz. A' főpapság eme föllépésétől, többen legalább valami, sokan semmi eredményt sem vártak. Ez utósóknak sejtelve teljesült. Fogarasi püspök, ki az adresse kézbesítésével meg volt bizva, Olmützbe érve, egy ismerősével közölte küldetése czélját, kitől azon választ nyerte, miszerint a' császár ajtait csak két kulcs nyithatja föl előtte, — az egyik Wessenberg, másik Lobkowitz. Az érdemes püspök ez utóbbihoz fordult. Lobkowitz két nehézséget gördített elébe; egyik: miszerint ő felsége testületektől nem fogadhat el küldöttséget; másik: hogy lepecsételt iratokat nem szokott átvenni. Ezen akadály azonban el lön hártva az által, hogy a' t. küldött kinyilatkoztatá, mikép, bár szóval is elmondhatná lepecsételt írománya tartalmát, nem ellenzi azonban azt sem, ha hozománya, mielőtt a' császár elibe jutna, fölbontatik. E' föltétel alatt Lobkowitz

(L. Folytatást.)

átvéve az iratot, megígérve közbenjárását arra nézve is, hogy a' püspök ur ő felségével személyesen szólhasson, mit ha kieszközlendett, azonnal tudat fogja adni megjelenhetését. Az idő telt, de a' várvavárt izenet csak nem jött. A' t. püspök másodszor is megkereste Lobkowitzot, 's ettől a' következő szóbeli választ nyert: A' cath. püspökök iratát a' császár átolvasta, 's legkegyelmesebben méltóztatott neheztelni annak ime pontjaiért: 1) hogy azt állítják, mintha a' polgárháborúnak oka nem más volna, mint épen ő cs. kir. apostoli felsége: 2) hogy a' püspöki kar merészkedett őt esküjére figyelmeztetni. Mi a' személyes megjelenhetést illeti: Fogarasi, mint a' cath. főpapság küldöttét, semmi esetre sem, hanem mint magán-egyént, Lobkowitz jelenlétében elfogadja. Ugy hát kénytelen leszek haza térni, felelé a' derek fötisztelendő, mert én nem mint Fogarasi, hanem mint a' c. püspöki kar küldötté akartam ő felségével szólni. Sikerült mindemellett is annyira megnyernie a' mindenható Lobkowitzot, miszerint az ő jelenlétében csakugyan tisztelkedhetett a' királynál. Ferdinand rendkívüli nyájassággal fogadta őt, kérdőzködött tőle az ismeretes főpapokról, a' tyai üdvözlét küldé ezeknek, 's kérte, imádkozzanak a' Zebaóth isteneknek, hogy fordítsa el tőlünk minél hamarabb e' nehéz napokat — punctum! És így, miként látjuk, a' jó fötisztelendő semmi pozitív eredményt olmutzi utjából nem hozott. Mint a' királyi válasz, vagy jobban nevezve — conversálás mutatja, ő fge a' papok adresséről mitsem tud, 's Fogarasi hihetőleg úgy mutattak be előtte, mint ki a' püspöki karnak a' jelen szomorú körülmények fölött részvétét és sajnálkozását vitte meg. Miből ez a' tanúság, hogy a' fejedelem és az események közt chinai falként álló camarilla, még most sem fedte fel a' dolog állását a' császár előtt, ki, mint eddig, úgy jelenleg is, hihetően semmiről sem tud semmit. Kétségtelen azonban, hogy a' felküldött irat szeget ütött a' kir. környezet fejébe, mit a' püspöki t. küldött a' camarilla összeroffeneséből észrevett. Meghökkenek a' jó madarak, hogy a' cath. papságra (melly eddigelő, bizony valljuk meg az igazat, sok részben kezökre dolgozott) immár nem számíthat, 's e' körülmény, hisszük, megtermi következtetését, 's e' hitünkben szives köszönetet szavazunk a' cath. püspököknek, hazafias föllépésökért. (P. Hirl.)

—* Pest. Kossuth nov. 20-án az idevaló kórodákat mind meglátogatá, mindenütt megtudakozván, hogy a' betegek kellőleg ápolatnak-e.

—* Olmütz, nov. 6-án. B. Récsy az udvari táborban megjelent, hihetőleg azért, hogy az ő magyar ministerelnöki (?) megzavart cselekvőségét újra megkezdhesse. — (Ung.)

—* Gr. Batthyány Lajos, azon következtetéséből, mellyeket lovának eleste okozott, tökéletesen kigyógyulván, e' napokban Pestre visszatért, és az idevaló huszár-nemzetországba közvitéznek besoroztatá meg. (P. Ztg.)

—* Budapest. Értkezett, és gr. Szécsert Döblingben látá, ében még most is meg

—* Biztos szelvény szerint javasol Ha chenblatt-ban. Következő lat Jánosgyökere, 1 1/2 lat 1 1/2 lat csonkagyökere 8 lat szürke kénkö, 1/2 zék búzaszat, 1 1/2 lat porrá kell törni. Ha meghaladja, úgy még bet kell venni. Ezen por a' juhoknak nyalni ad két vagy háromszor, ki azör, ha a' himló a' vassabbán járunk el a' d vegyített föntebbi porbe veskanállal beadunk, megfogja, egy másik a' orvosságot torkába tölt birkákra, mellyeknek e valya még rájuk sem birkákkal közvetlen éri

—* Egészség piros készítéséről Berg gyógyszerész sz jobban következő rend 1 obon fűtegyanta (Eup tört körishogár (Cantha hol) 8 nap áztatik; miu hér gyanta és 1 1/2 ob felolvasztatik, és ezen levélpapiros bangóval m

—* Kertésze fözeléket és korai gyüm e' következő tapasztala növények, mellyek s mesztetnek, a' hideg 's kik ritkán ártauk.

Egy ágynak fele, ránéző borsóval be vo tatott; a' földnek azo hintetett, a' borsó amar és a' termése 5-vagy

—* Egy új. Egy tapasztalt kertés kevés vil-élegs tendő mag közé séges arra, hogy olly meszeltetett volna, a ben csirádzik, kivált nyek rothadás és k biztosítvak.

—* A' timso mivélésnél fran VII. év folyam

erve közbenjárását arra nézve
 ő felségével személyese-
 szközlendett, azonnal tudtu-
 ését. Az idő telt, de a' vár-
 jött. A' t. püspök másodszor
 itzot, 's ettől a' következő
 A' cath. püspökök iratát a' csá-
 egyelmesebben méltóztatott
 pontjaiért: 1) hogy azt ál-
 arháborúnak oka nem más
 s. kir. apostoli fölsége: 2)
 merészkedett őt esküjére
 személyes megjelenését
 a' cath. főpapság küldöttét,
 um mint magán-egyént, Lob-
 gadja. Ugy hát kénytelen
 lé a' derék főtisztelendő,
 arasi, hanem mint a' c. püs-
 tam ő felségével szólan-
 s annyira megnyernie a'
 miszerint az ő jelenléte-
 dhetett a' királynál. Fer-
 ssággal fogadta őt, kérde-
 tetes főpapokról, atyai üd-
 s kérte, imádkozzanak a'
 fordítsa el tőlünk minél-
 okat — punctum! És így,
 főtisztelendő semmi positiv
 ból nem hozott. Mint a'
 an nevezve — conversálás
 adresséről mitsem tud, 's
 mutatták be előtte, mint
 elen szomorú körülmények
 kozását vitte meg. Miből
 jedelem és az események
 camarilla, még most sem
 a' császár előtt, ki, mint
 a' lehetően semmiről sem tud
 onban, hogy a' felküldött
 környezet fejébe, mit a'
 camarilla összeröffenéséből
 s a' jó madarak, hogy a'
 digelő, bizony valljuk meg
 k ezökre dolgozott) immár
 rülmény, hisszük, megter-
 tünkben szives köszönetet
 ököknek, hazafias föllépé-
 (P. Hirl.)

ath nov. 20-án az idevaló
 gata, mindenütt megtuda-
 kellőleg ápoltnak-e.

ov. 6-án. B. Récsy az
 ent, hihetőleg azért, hogy
 öki (?) megzavart cselek-
 ssé. — (Ung.)

ány Lajos, azon követ-
 lovának eleste okozott, tö-
 e' napokban Pestre vissza-
 ar-nemzetországba kövitéz-
 (P. Ztg.)

—°. Budapest. Egy utas, ki e' napokban
 érkezett, és gr. Széchenyi Istvánt ezelőtti mi-
 stert Döblingben látá, azt állítja, hogy az elmé-
 ében még most is meg van háborodva.

—°. Biztos szer a' juhhimlő ellen.
 llyen szert javasol Haugwitz úr a' „Praet. Wo-
 chenblatt“-ban. Következő keverékből áll: 1 1/2
 lat Jánosgyökere, 1 1/2 lat körfény (Eberwurzel),
 1 1/2 lat csonkagyökerű sikkantú, (Teufelsabbisz),
 8 lat szürke kénkő, 1/2 nehezék kámfor, 1 nehe-
 zék búzaszat, 1 1/2 lat fekete kömény, mindezeket
 porrá kell törni. Ha a' birkanyáj 1500 számot
 meghaladja, ugy még 6 fillér áru kámforral töb-
 bet kell venni. Ezen por só közé kevertetik, melly
 a' juhoknak nyalni adatik, és pedig esztendőt át
 két vagy háromszor, kivált akkor kétszernél több-
 ször, ha a' himlő a' vidéken dühöng. Még bizto-
 sabban járunk el a' dologban, hogyha a' sóval
 vegyített föntebbi porból minden birkának egy ká-
 véskanállal beadunk, minél egy ember a' birkát
 megfogja, egy másik az állat száját megnyitja, az
 orvosságot torkába tölti és lenyelésre erőteti. Azon
 birkákra, mellyeknek ezen szer beadatott, e' nya-
 valya még rájuk sem ragadt, ha mindjárt himlős
 birkákkal közvetlen érintkezésben voltak is.

—°. Egészség ápolása. Köszvény pa-
 piros készítéséről. Az angol köszvénypapír
 Berg gyógyszerész szerint Stuttgartban leg-
 jobban következő rendszabás szerint készítettik:
 1 obon fűtejgyanta (Euphorbiumharz), 1/2 obon porrá
 tört körisbogár (Cantharides) és 5 obon lang (alco-
 hol) 8 nap áztatik; miután megszüretvén 2 obon fe-
 hér gyanta és 1 1/2 obon velencei terpetin benne
 felolvasztatik, és ezen fénymázzal a' közönséges
 levélpapiros bangóval megkenetetik.
 (G. Bl. der O. P. Ztg.)

—°. Kertészek, és mindazok, kik korai
 főzeleket és korai gyümölcsöt természetni akarnak,
 e' következő tapasztalást használhatják, hogy a'
 növények, mellyek sóval trágyázott földben ter-
 mesztetnek, a' hideg 's lég hirtelen változásai nek-
 kik ritkán ártanak.

Egy ágyanak fele, melly Worcester-shire-ben ko-
 ránérő borsóval be volt vetve, sóval megtrágyáz-
 tatott; a' földnek azon részén, melly sóval meg-
 hintetett, a' borsó amannál 3 héttel előbb érett meg,
 és a' termése 5-vagy 6szorta nagyobb lett.

—°. Egy új, nyomos tapasztalás.
 Egy tapasztalt kertész azt találta, hogy, ha egy
 kevés vil-élegsavas meszet az elve-
 tendő mag közé keverünk, ugy hogy elég-
 séges arra, hogy ollyannak látszassék, mintha be-
 meszeltetett volna, a' mag gyorsabban és erőseb-
 ben csirázdik, kivált ha régi; a' felserdült növé-
 nyek rothadás és kártékony férgektől jobban is
 biztosítvák.
 (Fr. Bl.)

—°. A' timsó alkalmazása a' szőlő-
 művelésnél francziahonban. A' szőlőtőkék
 VII. év folyam 49-dik sz.

gyökerei 3-nyi mélyen kitakartatnak, és késsel
 megkarczoltatnak, aztán minden töke mintegy 8
 lat porrá tört timsóból és vízből készült péppel
 megkenetetik, és uj földdel megint feltöltetik. Há-
 romszoros termés volt az eredmény.

—°. A' portugáliai bortermő vidékeken, mely-
 lyek az Oporto, Carcavelos, és Setuváli híres bort
 szolgáltatják, a' tőkét, ha 10—12 éves, követke-
 zőleg trágyazzák. Vétetnek gyulekony anyagok,
 p: o. fa, szalma, száraz gyom s. a. t., mik agyag-
 földdel elkevertetvén meggyujtatnak, és hamvaik
 ganaj helett a' szőlőre hordatik. Ezen módrend
 nem káros a' szőlőtőre, és haszna miatt ajánlás-
 ra méltó.

A' nagy rózsafa. A' párizsi kertmívelő-
 társaság évlapjaiban egy Banksz-rózsa, Rósa
 Banksia fölött igen érdekes tudomást lelünk, melly
 Bonplandból beküldetett és jelenleg Toulonban
 francziahonban a' Marine-kertben a' szabadon van.
 1833-ik évben e' rózsobokor a' törzsöke körül egy
 láb és 3 ujni kerületű volt, 1843. év végével pe-
 dig már 2 láb és 4 ujni vala. Minden ágával 75
 láb széles és 15—18 láb magas falat lep el. E'
 fát mentül többet nyesik, annál erősebbek lesznek
 hajtásai és minden esztendőn 10—15 hosszú ágot
 hajt, mellyek hüvelknyi vastagságúak. April de-
 reka táján kezd virágozni, mi egy hónapig eltart.
 Azon perczen, midőn fehér virágjainak nagyobb
 része kinyílt, nem kevesebbel, mint mintegy
 50—60,000 rózsával kinálkozott. Képzhetni, minő
 dicső tekintet kell annak szerezni. Még novem-
 ber és december hónapban is, ámbár akkor ritkán,
 még néhány virágot hoz.

—°. Tartós fakarók. A' fakarókat kel-
 lően megszáritván az alsó végeikkel mészvízbe ál-
 litjuk, 's miután megszáritattak, hígított kénsav-
 val megkenetettnek, és használás előtt a' napon
 ismét megszáritatnak. A' képződő gipsz (kénsavas
 mész) mintegy kővé válik, és sokkal tartósabbak,
 mint a' mellyek' végeik megégettek.

—°. Buza- és rozskorpa igen jó loabrak
 gyanánt szolgálhat. Azonban vízzel és zab hoz-
 zá-adással vagy más gabonával kell etetni, mert
 egészen magán és huzamosan etetve elernyednek
 tőle az emésztő műszerek. A' lónak sok betegsé-
 génél is hasznos.

—°. Kenyérsütés lovak számára.
 Párisban egy közönséges kenyérsütés létezik, hol
 kizárólag csak lovak számára sűtnék. Ezen ke-
 nyeret a' Journal des Haras nagyon dicséri és
 ajánlja.
 (Fr. Bl.)

—°. Máz padozatra. A' padozat' nyilá-
 sait forgácsokkal kell kiegyengetni, és kis repedé-
 keket 's gödröket stb. gipsz, kréta és enyv-vízből
 készült ragaszszal kiragaszolni, magát a' pallót pe-
 dig tisztára megmosni és száritani. Azután a' pal-
 lót háromszor forró és erős lenmagolaj-fénymáz-
 sal megkenni, mellynek készítésénél 4 pint len-

magolajhoz $\frac{1}{2}$ font ólomtajt hozzátétezt. Minden mázolás közt — melyet forrón kell felhordani — a' száradásra megkívántató időt, többnyire 2—3 napot kell engedni. Hogyha a' harmadik mázolás megtétezt, úgy a' pallót kitért ablakoknál 14 nap száradni hagyjuk, és aztán langyos szappanvizzel lemossuk. — Egy másik máz hasonlóképp tisztított, kiegyenlített, és kiragaszolt talajra hordatik és abban áll: hogy a' talajt előbb hideg lenmagolajjal beeresztjük és aztán sellák-boreczet-fénymázat felhordunk. Ezen fénymáz áll 3 font sellakból és 4 pint borszeszből, mit fel kell hordani, mielőtt a' lenmagolaj egészen beleszáradt, hogy az olaj a' fénymázzal (Firniss) annál jobban egyesüljön. Tökéletes megszáradása után a' beeresztést és mázolást ujonan ismételnünk kell és aztán 3 egész 4 óra múlva harmadszor. Nem kell sok fénymázat, legfőleg egy pintet a' fazékban tartani, mert másként elpárolog a' borszesz és a' fénymáz megnyulósodik. 24 óra múlva aztán a' fénymázat használni lehet. Az előbbnevezett máz tartósabb, miáltal az utolsó azon előnnyel bír, hogy a' szobák hamarabb lakhatókká válnak.

—°. A' bekötött könyvek metszésének ékesítése. A' könyvkötők néhol a' bekötött könyvek metszésének ékesítésénél oly bánást használnak, mellynek véghezvitele nem valami különös teketóriával jár, és mellette finom 's szép ékességet szolgáltat. Hálósövetet (Tül) mustrátat vagy mustrátatlant farámán feszesre kinyújtják és úgy a' könyv metszésére szorosán ráteszik. Aztán festékes pemecset rajta el kell húzni, vagy a' festéket rászóktetni, 's így minden helyek, melyeket a' hálósövet szálai eltakartak, fehérek maradnak, vagy megtartják az előbb felhordott alapfestéket és az egész dolog szintolly finom mint szép ékesítést okoz. (P. Hdgs Ztg.)

—°. Az emberi test súlya. Chossier egy emberi testet kemenczében megszáritott; az eredeti nehézsége 120 font vala, 's száritva csak

12 fontot nyomott, honnan kitetszik, hogy a' testnek kemény tömege a' vízhez olyan arányban áll, mint 1—9-hez.

—°. A' zabüszög kiirtása. A' königsbergi mezőgazdasági egylet tanácskozása szerint a' zab üszke ellen leghathatósabb szernek a' beemeszelés állítatik. Egy különösen egyszerű és sokkal könnyebben alkalmazható bánás és az egylet tanácskozásaiban a' mezőgazdaság előmozdítására ajánltatik. Az üszög t. i. ellenszere talál, ha a' mag használata előtt megmosdatik. Ezen szernek hathatóságát igen ügyes mezei gazdák tapasztalása bizonyítja.

—°. Pisztrángokat elevenen megtarthatni, midőn azok több mérföldnyire szállítandók, legjobb szernek tartatik, valami ezüstet vizekbe tenni, legyen az egy kanál vagy tallér.

—°. A' játéknak, mond de Kock Pál, hármasszála van: vagy öngyilkolásra, vagy kórházba, vagy fenyítő házba vezet.

Gabona és liszt ára Aradon 1848. évi december 1-én.

Nevenként:	Egy posonyi mérő váltópénzben					
	legjobb		középsz.		silány	
	ft.	kr.	ft.	kr.	ft.	kr.
Tiszta búza	4	30	4	15	4	—
Kétszeres	3	30	3	15	3	—
Rozs	2	45	2	30	2	24
Arpa	1	45	1	36	1	30
Zab	1	57	1	48	1	45
Kukoritz	2	15	2	8	2	—
1 mázsa lángliszt	12	—	—	—	—	—
1 „ Zsemleliszt	10	—	—	—	—	—
1 „ Fehér kenyérl.	8	—	—	—	—	—
1 „ Fekete szinte	6	30	—	—	—	—

Nov.	Neve és sorsa a' meghalálozottnak	Vallása	Kora	Betegsége	Lakása és halálozati helye
19	Fehér Anna, özvegnő	Kath.	74 e.	aggság	Vásztóutca 31
—	Braun József, leányé	—	21 n.	görcsök	Illésutca 322
—	Tornyánszky Perszida, földész' l.	G. n. e.	10 —	szinte	Gája k. v.
20	N. N., földész	—	70 e.	aggság	Istvánér.
—	Kállay Etelka	Kath.	3 —	vérhas	Orczyutca.
21	Szabó György, nemzetőr	—	25 —	tüdőlob	Séga k. v.
22	Szilvássy Zsuzsanna, korcsmárosnő	Ref.	46 —	agylob	Istvánér.
—	Veil Adolf, esztergályosmester' f.	Kath.	4 hó	görcsök	Illésutca.
23	Gyuroska Malcsi, szücsm.' l.	—	24 n.	szinte	Magyarváros 38
—	Klein Fáni, zaderlaki kalmár' l.	Izr.	4 hó	himlő	Izr. kórház.
24	Szilberleitner Kálmán, tisztviselő' f.	Kath.	5 —	görcsök	Szabadsajtóutca.
—	Zsulán Illia, kocsis	G. n. e.	35 e.	gyomorgörcs	Kossuthutca.
—	Cserny Alojzia, kőműves' l.	Kath.	4 —	torokgyík	Pernyáva k. v.

Nyomatott Sveszter Ferencznél.

A

50-di

szíves rész
még a' vár
miről sem v
fizetőinknek
is szíves elő

A
helyben ház
h é r m e n t e

Az
elfogadtatnak
letében. —

Hir
díj 6 nyomato
minden hasáb
hetenként két
a' t. cz. közö

Egy tud
tapasztalt ifju
szél, akármill
kozik. Értekez

Fehér varr
egyéb hivatarr
lönféle kézi mun
szabadsajtó
Novák ha
szaban.

Ugyan ott
ben bérbe adand

Nehány

felvételnek az új
és tápszatba eg
tes házba. Bővebb

Hölgy é
mozgékony
f. második fél év

28 font
eladó; miről bőve